

Två nya verktyg 2020 i kampen mot ogräsen

En redan pressad produktportfölj hotas nu av ytterligare bantningar. Beslut har redan tagits att herbiciden desmedifam ska bort från marknaden och inom en hyfsat snar framtid väntas besked gällande fenmedifam. Två aktiva substanser som länge varit en del av ryggraden i ogräsbekämpningen i sockerbetor. Som tur är har verktygslådan samtidigt förstärkts med två nya registreringar som beskrivs närmare nedan.

Effektiv ogräsbekämpning i sockerbetor kan snart bli en avgörande fråga i odlingen. Anledningen är att den ena aktiva substansen (desmedifam) som finns i Betanal Power, Belvedere och Betasana Duo har förbjudits på EU-nivå. Det innebär att det är sista året i år som vi har dessa produkter på marknaden. Desmedifam har länge varit en av stöttepelarna i bekämpningsprogrammet men försvinner alltså till 2021. Kvar finns Betasana som innehåller den andra aktiva substansen, fenmedifam. Den högsta tillåtna dosen är dock endast 0,7 liter per hektar i stadie 12–18, om man inte kör med bandspruta, då får man nämligen köra en liter per hektar i stadie 10–18. Då även framtiden för fenmedifam

Straffad tillväxt. För tidig Centium-behandling sätter tillbaka tillväxten (se bakre ruta). Effekterna vid slutskörd blir dock ofta mindre än man skulle förvänta sig.

är osäker är det osannolikt att vi får någon liknande produkt registrerad innan fenmedifams öde är fastställt på EU-nivå, exempelvis Betanal. Detta är ett reellt hot, som kan få avgörande konsekvenser för odlingen. Först och främst kan vi räkna med att frekvensen radrensa-de fält ökar och förmodligen kommer Conviso-betorna få ett stort genombrott.

Dessutom har vi fått två nya registreringar beviljade. Dels är det Centium som fått en ny registrering som tillåter sprutning innan uppkomst, dels har en ny spetsad version av Goltix (Goltix Queen) blivit godkänd. Det finns också några produkter som för närvarande testas och som eventuellt kan bli aktuella om vi blickar ytterligare

några år framåt. Men vi startar med Centium.

Centium innan uppkomst

Numera har man alltså möjlighet att starta sitt ogräsprogram direkt efter sådd, vilket i vissa fall är en fördel. Behandlingen får utföras fram till dess att grodden tittat fram ur fröet (BBCH07). Hur många dagar man har på sig från det att man sått till att betplantan befinner sig i stadie 07 varierar dock kraftigt. Det kan röra sig om allt från tre dagar till två veckor beroende på temperatur. Fördelarna med att köra innan uppkomst är att man ofta får mindre skador på betorna, än om man kör efter uppkomst. Timingen för det som nu blir andra bekämpningen (tidigare TI)

blir också mindre kritisk då man har ett grundskydd i marken. Vissa ogräs, som exempelvis raps, blir också mer lättbekämpade. Skyddsavståndet om 45 meter till känsliga områden som gäller för behandling efter uppkomst gäller inte heller bekämpningar innan uppkomst, förutsatt att behandlingen sker innan den 20 april. Vilket ökar flexibiliteten för att använda produkten. Enligt Miljöledning BetOdling ska grov duschkvalitet användas.

Strategier för Centium

Centium stärker upp effekterna på flertalet ogräs men används framförallt där åkerbinda är ett stort problem. Dosen som rekommenderas varierar beroende på jordart. På rena sandjordar till leriga mojordar kan man köra upp till 0,1 liter Centium per hektar men på lättleror och muljordar kan man köra upp till 0,2 liter per hektar. Den samlade totaldosen får dock inte överstiga 0,2 liter per hektar. En för de flesta gångbar strategi vore att köra 0,10–0,12 liter Centium per hektar innan uppkomst och vid behov följa upp med 0,05–0,1 liter när plantorna har två till fyra örtblad (tidigare TIII). På sandjordar är risken större för fytotox och man kan överväga en lägre dos innan uppkomst.

Skador på betorna

NBR har tillsammans med FMC, som äger produkten, under två år studerat vilka skador Centium potentiellt kan ge. I serien har systemet pressats till max, med allt från för tidiga

behandlingar till alltför höga doser. Liksom tidigare försök visar den nya serien att vi kan få en skördereduktion på fyra till fem procent vid normal användning av Centium. Vi har nu samlat på oss så pass många försök att resultaten också är signifikanta. Skördereduktionen är mindre än vad man förväntar sig tidigare under säsongen, se bild på första sidan i denna artikel.

Mindre skador än man kan tro

Siffrorna är alltså inte speciellt alarmerade, då flera av våra produkter kan ge fytotox-effekter på denna nivå. Den positiva effekten på ogräsen väger som regel väl upp de negativa effekterna av vitfärgningen. Kommer man ut för tidigt eller sprutar på för små betplantor med Centium kan fytotoxen kosta ytterligare tre till fyra procent, alltså totalt åtta till nio procent i skörd. Det är således viktigt att följa de utsatta rekommendationerna för att inte förlora skörd. Sprutning innan uppkomst har som sagt gett betydligt mindre vitfärgning och också lägre skördereduktioner. Men ogräseffekterna är också något sämre än om man kör efter uppkomst.

Nya Goltix Queen

Till våren kommer även en ny typ av Goltix finnas tillgänglig på den svenska marknaden. Produkten heter Goltix Queen och innehåller, förutom metamitron (525 gram per liter), även kvinmerak (40 gram per liter). Maxdosen är liksom för den gamla Goltix-produkten

Toppa Goltix Queen med Goltix

1,5 liter Goltix Queen behöver toppas med 0,375 liter Goltix för att få ut lika mycket metamitron som 1,5 liter Goltix.

1 liter Goltix Queen behöver toppas med 0,250 liter Goltix för att få ut lika mycket metamitron som 1 liter Goltix.

tre liter per hektar som max får fördelas på tre spruttillfällen. Maxdosen för ett enskilt tillfälle är 1,5 liter. Det innebär att man med den nya produkten får ut en mindre mängd metamitron vid samma dosering eftersom den gamla Goltix-produkten innehåller 700 gram metamitron per liter. Produkten har bara testats i officiella försök i Sverige i ett år och då jämfördes produkten i samma dos och behandlingsprogram som Goltix (alltså med lägre mängd aktiv ingrediens).

Resultaten visar tydligt att Goltix Queen ger en sämre effekt än den gamla Goltix-produkten, vilket säkert beror på att den innehåller mindre metamitron. Det är därför viktigt att toppa upp blandningen med en annan metamitronprodukt så att man får ut full dos metamitron. Se räkneexempel i texttrutan.

Sannolikt får man då också en förstärkning gentemot den gamla Goltix-produkten. På etiketten sägs produkten vara stark på baldersbrå, lomme, målla, nattskatta, penningört och plister.

Joakim Ekelöf
NBR Nordic Beet Research